

İÇ DENETİM AÇISINDAN KAMU YÖNETİMİNDE ŞEFFAFLIK ve HESAP VERİLEBİLİRLİK

GİRİŞ

Türkiye’de denetim olgusu hep tartışmalı olmuş ve denetimin kamu yönetimi üzerinde olumsuz etkileri üzerinde durulmuştur. Bu tartışmaları 50 yıl öncesine, kamu yönetimi disiplininde önemli yeri olan MEHTAP raporunda yer alan teftiş ile ilgili eleştirilere kadar götürebiliriz. Bu raporda dile getirilen eleştiriler neredeyse hiç değişmeden 50 yıldır tekrar edilip durulmaktadır:

“... Teftişin veya müfettişin baskısı, çekingenlik ve korku yaratmakta, bu durum ise, idarede atalet doğurmaktadır. Buna karşılık, “dürüst kimse teftişten korkmaz” denilmekte ise de, zamanımızda mevzuat o kadar karışık ve tefsirde hataya düşmek o derece mümkündür ki; memurlar karşılaştıkları meselelerde mümkün olduğu kadar amirlerine danışmak, karar vermekten kaçınmak veya tehlikesiz kararlar vererek kendilerini korumak eğilimindedirler.”¹

Benzer tespitler yine bir komisyon tarafından hazırlanan KAYA raporunda da yer almaktadır.² 2004 yılında hayata geçirilmeye çalışılan kamu yönetimi reformu kapsamında da denetime ve denetim elemanlarının yaklaşımlarına eleştiriler getirilmiştir.³ Tüm bu eleştirilerde karşımıza çıkan ortak husus denetimlerin kamu hizmetlerini engelleyici bir etkisinin olduğudur.

Uluslararası uygulamalara baktığımızda da kamu kurumlarındaki denetim yapılarının eleştirildiği örneklerle rastlamaktayız. Örneğin ABD’de denetim sisteminin

- 1 Merkezi Hükümet Teşkilâtı Kuruluş ve Görevleri, Merkezi Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi Yönetim Kurulu Raporu, TODAİE yayını.1963 s .98
- 2 Kamu Yönetimi Araştırması Genel Rapor, TODAİE yayını.1991 s .40,41
- 3 “Denetimde keyfilik ve denetim sisteminin siyasi tercihler ile amaç dışı kullanımı da eklendiğinde denetim sistemi son derece sorunlu bir haldedir.” Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma 1 . Değişimin Yönetimi İçin Yönetim Değişim. Başbakanlık Yayını. 2003.

Fatih SEZER
İç Denetçi
Hazine Müsteşarlığı

benzer şekilde eleştirildiğini görmekteyiz. Harvard Üniversitesinden Steven Kellman ABD'deki genel müfettişler tarafından yürütülen denetim faaliyetlerine hakim olan "ceza" odaklı yaklaşımının geçmiş yüzyılın kamu yönetimi anlayışını yansıttığını ve bu haliyle kamu hizmetlerin sunumunu güçleştirdiğini, kamu personelinin demoralize ettiğini, personelin eleştiriden kaçınmak için herhangi bir girişimde bulunmaktan kaçındığını ve bu durumun nitelikli personel istihdamını güçleştirerek kamu kurumları üzerinde uzun dönemli olumsuz etkileri olduğunu ifade etmiştir.⁴

Eleştiriler arasındaki benzerlik çarpıcıdır. Aradaki temel fark ABD'de özellikle basın ve Kongre'nin genel müfettişlere ve yaptıkları çalışmalara sahip çıkmaları ve kamuoyunun bütçenin harcanması konusunda üst seviyedeki hassasiyetidir. Bu nedenle yapılan yoğun eleştirilere karşın ABD'de genel müfettişlerin yetkiler arttırılmaya devam edilmektedir. Bu durum ABD'nin etkili gazetelerinden Wall Street Journal tarafından eleştirilmiş ve genel müfettişlere daha da fazla yetki verilmesi durumunda kurum içinde görev yapan bir genel savcıya dönüşeceklerini ve bu durumun da kurumların çalışmasını felç edeceğini ileri sürmüştür.⁵

ABD'deki genel müfettişlik sisteminin ülkemizden diğer önemli bir farkı ise hesap veren bir yapının varlığıdır. Genel Müfettişlerce yapılan denetim ve soruşturma faaliyetleri bir başka kurumun genel müfettişlik ofisi çalışanları tarafından düzenli bir şekilde değerlendirilmektedir. ABD Sayıştay'ı da zaman zaman Genel Müfettişlerce yapılan çalışmaları değerlendirmektedir.⁶ Bunların ötesinde Kongre geniş yetkiler verdiği Genel Müfettişlik ofislerini yakın bir şekilde izlemektedir.

I-Hesap Veren Denetim anlayışı İç Denetim

Ülkemizde 5018 sayılı kanunla kamu yönetimimize giren iç denetim istemi de kanunun felsefesine uygun olarak kendi içinde hesap verme mekanizmalarını ba-

4 KELMAN, Steve. "The IG Ideology". Washington Post. April 4, 2007.

5 Başyazı."Prosecutors General". Wall Street Journal. New York, Dec 9, 2010.

6 Örneğin federal düzeydeki genel müfettişlerle ilgili şu rapora bakılabilir: <http://www.gao.gov/new.items/d11770.pdf> (11.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

rındırmaktadır. Tüm iç denetim birimleri en az beş yılda bir dış değerlendirmeden geçmek zorundadırlar. Dış değerlendirme uluslararası denetim sertifikasına sahip ve kurum dışından iç denetçiler tarafından yapılmaktadır. Dış değerlendirme sonucunda ilgili iç denetim birimince yürütülen faaliyetlerin denetim standartlarına uygun olup olmadığı ve denetim raporlarının denetim kanıtlarına dayanıp dayanmadığı belirtilmektedir. Bunun yanında iç denetim faaliyetleri dış denetim organı olan Sayıştay tarafından da değerlendirilmektedir. Şu ana kadar 6 kurum dış değerlendirmeden geçmiş olup Türkiye'deki tüm iç denetim birimlerinin dış değerlendirmesinin yapılması planlanmaktadır.

II-İÇ DENETİM GEREKLİ Mİ?

İç denetim kamu yönetimimizde yeni bir unsur olması nedeniyle önemli bir dirençle karşılaşmıştır. Özellikle daha önce bünyelerinde denetim birimi bulundurmayan idarelerde iç denetimin varlığı sorgulanmış ve iç denetimin idare için gerekli bir unsur olmadığı ileri sürülmüştür. Buna gerekçe olarak da iç deneticilerin üst yöneticilere bağlı olarak faaliyet gösterdikleri ve üst yöneticiye raporlama yaptıkları ancak üst yöneticilerin idare içinde olup biten her şeyi yakından izlediği ve önemli her türlü hususun kendisinden geçtiği ifade edilmektedir

Bu iddianın ne ölçüde geçerli olduğunu bu konuda yapılmış önemli bir araştırmanın sonuçlarından yararlanarak değerlendirebiliriz. Mintzberg tarafından üst düzey yöneticiler arasında yapılan bir araştırmaya göre⁷;

- Şirket genel müdürlerinin herhangi bir işe ayırdığı ortalama zaman 9 dakikadan az,
- Ancak üç günde bir üzerinde çalıştığı konuya yarım saatten fazla zaman ayırabiliyorlar,
- Yöneticiler bağımsız bir gözleme ancak zamanlarının %1 'ini ayırabiliyorlar,
- Bilgi kaynakları daha çok sözel açıklamalara dayanıyor.

Bu araştırma sonuçlarının daha sonra kamu yöneti-

7 MINTZBERG, Henry. "The Manager's Job: Folklore and Fact". Harvard Business Review July-August 1975.

mindeki yöneticiler içinde geçerli olduğu gösterilmiştir. Mintzberg yöneticilerin sistematik bir şekilde planlama yaptığı düşüncesinin bir mit (efsane) olduğunu belirterek yöneticilerin günlük işlerin baskısı altında çalıştıklarını planlama ve sistematik değerlendirmelere zaman ayıramadıklarını bildirmektedir. Dolayısıyla üst yöneticilerin idare içinde gerçekleşen işlemlere hakim oldukları, üst yöneticinin iç denetim tarafından ayrıca bilgilendirilmesine gerek olmadığı iddiasının içi boş bir iddia olduğu ortaya çıkmaktadır. İkinci eleştiri ise idare içinde işlemlerin bir süreç içerisinde gerçekleştirilmesi nedeniyle otokontrol mekanizmalarının bulunduğunu bir problemin varlığı halinde bu problemle ilgili ayrıntılı bir inceleme yapılabileceği ancak planlı ve periyodik bir denetime gerek olmadığını ileri sürmektedir.

Bu eleştiri ile ilgili olarak yine yönetim literatürünün çıktıklarından yararlanmamız gerekmektedir. Nobel ödüllü Kahneman'ın yaptığı çalışmalar insanların rasyonel bir şekilde karar almadıklarını ve sistematik olarak da hata yaptıklarını göstermiştir.⁸ Örgütlerde karar alma süreçleri ile ilgili olarak yapılan araştırmalar da daha önce alınmış kararların kritik bir şekilde gözden geçirilmemesi veya grup taassubu (Groupthink) gibi nedenlerle sistematik bir şekilde hataların yaşandığını ortaya koymuştur.⁹

Karar alma süreçlerinin daha etkili hale getirmek isteyen yöneticilere

- *Karar alma sürecinde birini “şeytanın avukatı” olarak belirleyin,*
- *Yeni bir perspektiften bakmaya çalışın,*
- *Daha önce alınan kararlarda rol almamış birilerini dinleyin*

tavsiyesi yapılmıştır.¹⁰

Bu tavsiyeler bir bütün olarak incelendiğinde aslında iç denetim faaliyetlerinin tanımlandığını görülmektedir. İç denetim düzenli ve disiplinli bir şekilde çalış-

arak kurumun daha iyi yönetilmesini sağlamak ve sistematik hatalarına yapılmasının önünde geçmektedir.

Nitekim bütün bu yönetim literatürünün birikimi ve büyük şirketlerde yaşanan skandallar göz önünde bulundurularak büyük şirketlerde ve bankalarda iç denetim faaliyetinin zorunlu hale getirildiğini görüyoruz. New York borsasında işlem görmek isteyen şirketler bünyelerinde iç denetim birimleri kurmak zorundadırlar.¹¹ Yine bankalarla ilgili küresel standartları belirleyen Basel Komitesi güçlü bir iç denetim faaliyetinin bankalar için bir gereklilik olduğunu söylemektedir.¹²

Ülkemizde iç denetimin varlığına itiraz eden yöneticilerin dile getirmedikleri ancak daha ön planda olan husus ise iç denetimin yönetimin önüne çözülmesi gerekli olduğu değerlendirilen problemleri taşıması ve bunları çözmesi için yöneticileri zorlamasıdır. İç denetim olmasa idare içinde kalacak veya unutulacak sorunlara raporlarda yer verildiği için çözülmesi gerekli olan sorunlar haline dönüşmektedir. Özellikle keyfi tutumlar ve işlemler arasında tutarsızlıklar gün yüzüne çıkmakta ve idarenin tedbir almamakta ısrarcı olduğu problemler kayıt altına alınmaktadır. Sorumlulukları altındaki birimlerdeki problemlerin üstünü örtmek veya ötelemek isteyen yöneticiler ise iç denetim faaliyetlerini engellemektedirler.

III-5018 SAYILI KANUN ŞEFFAFLIK ve HESAP VERME SORUMLULUĞUNU SAĞLADI MI?

Temel bir amacı mali saydamlığı sağlamak olan 5018 sayılı kanunun bugüne kadarki uygulamasının önemli bir açılım sağlamadığı görülmektedir. İdareler tarafından düzenlenen faaliyet raporları daha çok rakamlar yığını haline gelmiş ve ilgili idare tarafından önceki yıl düzenlenen faaliyetlerin sıralandığı tekdüze ve okunmayan belgeler haline gelmiştir. Raporlarda idarelerin karşı karşıya kaldığı riskler ve bunlara ilişkin aldıkları tedbirler konusunda yeni bilgi bulunmamaktadır. Faaliyet raporlarıyla ilgili bir başka önemli sorun ise idarelerde iç kontrol sistemlerinin kurulmamasına rağmen iç kontrol güvence beyanlarının verilmeye

8 Bu konuda Daniel Kahneman'ın artık bir klasik olmuş şu çalışmasına bakılabilir. “Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases”. Cambridge University Press; 1 edition.1982.

9 Bazerman Max ve diğ. “Judgment in Managerial Decision Making”. Wiley; 7 edition. 2008

10 HAMMOND, John ve diğ. “The Hidden Traps in Decision Making” Harvard Business Review. January 2006.

11 <http://www.theiia.org/theiia/about-the-profession/internal-audit-faqs/?i=3083> (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

12 <http://www.bis.org/publ/bcbs223.htm> (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

devam edilmesidir. Bu beyanlar mevcut durumda gerçeği yansıtmamaktadırlar.

Uluslararası uygulamaya bakıldığında faaliyet raporlarında bir kurumla ilgili önemli her türlü hususa yer verdikleri görülmektedir. Örneğin AB komisyonu tarafından düzenlenen faaliyet raporları incelendiğinde genel müdürlüklerle ilgili kritik sorunların ele alındığı ve bunlarla ilgili yapılanlara yer verildiği görülmektedir.¹³ Bu yaklaşım idarenin yürüttüğü faaliyetler ile ilgili şeffaflık sağlayarak kamuoyunun bilgilendirilmesine yardımcı olmaktadır. Nitekim bu nedenden dolayı haber değeri olan söz konusu faaliyet raporları AB faaliyetleri üzerine odaklanan European Voice adlı gazete tarafından haberleştirilmiş ve faaliyet raporlarındaki hususlarla ilgili ayrıntılı bir değerlendirme yapılmıştır.¹⁴

Faaliyet raporları ile ilgili diğer bir eksiklik ise iç denetim sonuçları hakkında bilgi verilmemesidir. İç denetim raporlarında idareye tahsis edilen kaynakların ne ölçüde etkili kullanıldığına ilişkin tespitler yapılmakta ve öneriler getirilmektedir. Ancak mevcut durumda iç denetim sonuçlarına faaliyet raporlarında herhangi bir şekilde değinilmemektedir.

Yine uluslararası uygulamaya bakıldığında birçok ülkede iç denetim raporlarının kamuoyuna açıklandığı görülmektedir. Örneğin Kanada'da federal kurumlarda düzenlenen tüm iç denetim raporları internet sitesinden kamuoyuna açıklanmaktadır.¹⁵ Raporların doğrudan açıklanamadığı İngiltere ve AB Komisyonu gibi örneklerde ise iç denetim sonuçları hakkında faaliyet raporlarında detaylı bilgi verilmekte ve raporlarda dile getirilen hususlarla ilgili kamuoyu bilgilendirilmektedir.

5018 ve Hesap Verilebilirlik

Hesap verilebilirlik ve şeffaflık arasında çok yakın bir ilişki vardır. Şeffaflık olmadığında hesap verme so-

13 AB Komisyonundaki genel müdürlüklerin düzenlediği faaliyet raporlarına şuradan ulaşılabilir: http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/aar/index_en.htm (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

14 <http://www.europeanvoice.com/article/imported/what-s-going-wrong/74724.aspx>(10.07.2012 (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

15 Kanada'da federal düzeydeki kurumların iç denetim raporlarına şu siteden ulaşılabilir: <http://www.tbs-sct.gc.ca/aedb-bdve/recent-eng.aspx> (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

rumluluğu da zedelenmektedir. Yukarıda ayrıntılı bir şekilde açıkladığımız gibi idarenin iş ve işlemlerinin sonuçları açıklıkla kamuoyu ile paylaşılmadığı için kamuoyu tarafından etkili bir izleme yapılması bir başka deyişle hesap sorulması söz konusu değildir.

"Hesap verme sorumluluğunun idarelerde tesis edilebilmesi için bir diğer önemli şart etkili denetim mekanizmalarının varlığıdır. Kurumsal bağımsızlığa sahip dış denetim ile fonksiyonel olarak bağımsız bir iç denetim faaliyeti kurumların hesap verilebilirliğini sağlayacak aktörlerdir."

Hesap verme sorumluluğunun idarelerde tesis edilebilmesi için bir diğer önemli şart etkili denetim mekanizmalarının varlığıdır. Kurumsal bağımsızlığa sahip dış denetim ile fonksiyonel olarak bağımsız bir iç denetim faaliyeti kurumların hesap verilebilirliğini sağlayacak aktörlerdir. Ancak aşağıda detaylı bir şekilde anlatılan nedenlerden ötürü iç denetim bu misyonunu yerine getirememektedir. 6085 sayılı kanunla çağdaş dış denetim normlarına ulaşma imkanını yakalayan Sayıştay'ın ise son değişikliklerle önu tıkanmıştır. Bütün bunlar hesap verme sorumluluğunun gerçek anlamıyla kamuda tesis edilemediğini göstermektedir.

IV- İÇ DENETİM FAALİYETİNİN MEVCUT DURUMU

İç denetim kamu idarelerinde ilk atamaların yapıldığı 2006 yılından bu yana önemli bir gelişme kat edememiştir. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere özellikle genel bütçeli idarelerde ve mahalli idarelerde iç denetçi atamalarında büyük eksiklikler vardır. Birçok idarede halen iç denetim faaliyeti başlatılmamıştır.

	Kadro	2008	2009	2010
Genel Bütçe	432	225	212	225
Mahalli İdareler	588	288	278	272
Özel Bütçeli İdareler	314	253	249	257

*İDKK'nın 2008, 2009 ve 2010 faaliyet raporlarından derlenmiştir.

Diğer taraftan iç denetim faaliyeti bulunan idarelerde de iç denetim faaliyeti üst yönetimden gerekli desteği göremediği ve yalnız bırakıldığı hatta yok sayıldığı görülmektedir.¹⁶

İç Denetimin Mevcut Durumunun Arkasında Yatan Nedenler

İç denetimin karşı karşıya olduğu temel problemler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

i. İç Denetim Koordinasyon Kurulunun iç denetimi destekleme noktasındaki yetersizliği

İç Denetim Koordinasyon Kurulu (İDKK) kamuda iç denetim sistemi üzerinde düzenleyici ve denetleyici bir role sahiptir. Ancak İDKK bu rolü gereği gibi yerine getirebilecek insan kaynağından yoksundur. Tüm Türkiye’de – Bakanlıklar, üniversiteler, İl Özel İdareleri ve belediyelerde – görev yapan iç denetçilerin çalışmalarının izlenmesi ve iç denetçi adaylarının eğitilmesi gibi işler Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü içindeki bir Dairede çalışan ve iç denetimle ilgili birikimleri çok zayıf olan Maliye Uzmanları eliyle yürütülmeye çalışılmaktadır. İDKK’nın yapısının zayıf olduğu ve güçlendirilmesi gerektiği Hükümet Programlarına da girmiştir. Ancak 2008, 2009, 2010, 2011 ve 2012 yılı Programlarında yer almasına karşın bu hususta herhangi bir ilerleme kaydedilememiştir. İç denetimin beklendiği ölçüde gelişmemesinin en temel nedeni İDKK’nın iç denetim sistemini destekleme düzenleme ve değerlendirme görevlerini yerine getir(e)memesi olmuştur.

ii. İç denetim faaliyetleri için ihtiyaç duyulan insan kaynaklarının temin edilememesi

5018 sayılı Kanuna göre iç denetçi olabilmek için 5 yıl denetim elemanlığı veya 8 yıl uzmanlık yapma şartı bulunmaktadır. Ancak bu şartı taşıyan ve kariyerlerinin ilk aşamalarını bitirmiş, önlerinde çeşitli seçenekler bulunan uzman ve denetçiler için iç denetçilik mesleğinin cazip bir kariyer adımı olması gerekmektedir. Ancak mevcut koşullarda diğer meslek

personeli için iç denetçilik cazip bir meslek değildir. Bu nedenle 600’ü bulan açık iç denetçi kadroları bu sebepten dolayı doldurulamamaktadır.

Diğer taraftan iç denetçilik mesleğinin, meslek personeli açısından cazibesini kaybetmesinin bir başka sonucu atanabilecek durumda olan kişilerin de iç denetçi olarak atanmak istememeleridir. Nitekim Derneğimiz tarafından yapılan bir araştırmada kamu iç denetçi sertifikası sahibi 120’yi aşkın kişi arasından ancak 20 tanesinin idarelerde iç denetçi atanmak için istekli olduğu ortaya çıkmıştır.

İnsan kaynakları ile ilgili bir diğer sorun mevcut iç denetçi adaylarının, iç denetçi atamak isteyen mahalli idarelerde ve üniversitelerde çalışmak istememeleridir. Bu durumun altında yatan temel nedenler şunlardır:

a) Bu idarelerde daha önceden denetim kültürünün olmaması nedeniyle iç denetçilerin çalışmakta güçlük çekmeleri

b) 666 sayılı KHK’da mahalli idareler ve üniversitelerde çalışan iç denetçilerin ayrımcılığa tabi tutulmalarıdır.

iii. İç denetim faaliyetlerinin idarelerde uygun bir şekilde yapılandırılmaması

Mevcut durumda, 5018 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi hükmü uyarınca bakan veya müsteşar/başkan/genel müdürden alınan onaylarla idarelerde doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları/iç denetim birimleri kurulmaktadır. Fakat şimdiye kadar TBMM dışında hiçbir idarenin teşkilat kanununda buna paralel bir değişiklik yapılamamıştır.

İç denetim birimi başkanlıklarına teşkilat kanunlarında yer verilmemesi birim yönetimlerinin yeterli seviyede etkin ve etkili olamamasına yol açmaktadır. İç denetim birimi başkanlıklarının içinde bulunduğu bu durum, iç denetim faaliyetlerinin hızını ve kalitesini de olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca Maliye Bakanlığı belirlediği bütçeleme ilkeleriyle, iç denetim birimi başkanlıklarına kurumsal düzeyde bütçe verilebilmesini (iç denetim birimi

16 Örneğin Sağlık Bakanlığı organizasyon şemasında iç denetim birim başkanlığına yer verilmemiştir. <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-15207/teskilat-semasi.html> (10.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)

başkanlarının harcama yetkilisi olabilmesini), ilgili iç denetim birimi başkanlıklarının teşkilat kanunlarında gösterilmesini zorunlu tutmaktadır. Halen iç denetim birimlerinin bütün harcamaları, özel kalem müdürlüklerinin bütçelerinden karşılanmaktadır. Bu durumun, iç denetim faaliyetlerinin bağımsızlığını ve etkinliğini olumsuz etkilemektedir.

iv. İç denetim-teftiş ayrımının yapılmaması

İç denetim ve teftiş, kamu hizmetlerinin gelişimine katkılar sağlayan kamu yönetiminin önemli unsurları arasındadır. Bununla birlikte, ülkemizde son dönemde denetim alanına yönelik yapılan bazı düzenlemeler, bu iki fonksiyon arasındaki görev ve yetki karmaşasını derinleştirmiş ve mükerrer iş ve işlemlerin gerçekleştirilebilmesi ihtimalini artırmıştır. Denetim ve teftişe ilişkin düzenlemeler oldukça karmaşık bir hal almıştır. Kamu yöneticileri ve çalışanları dahi teftiş ve iç denetim arasındaki farklılıkları algılamakta güçlük çekmektedir.

Bir idarede aynı kapsamdaki bir işin, birden fazla birim tarafından yürütülemeyeceği açıktır. Hiç bir kurumda hem personel genel müdürlüğü hem de insan kaynakları genel müdürlüğü bulunmamaktadır, ya personel genel müdürlüğü veya insan kaynakları genel müdürlüğü vardır. Aynı şekilde bir kurumda aynı alan ve birimlere hitap eden farklı isimlerde iki ayrı denetim biriminin olmaması gerekir. Bir kurumda aynı alan ve birimlere hitap ettiğini söyleyen iki ayrı denetim biriminin varlığı, büyük bir kaynak israfına ve çatışmalara yol açmaktadır.

V- İÇ DENETİM NEREYE GİDİYOR

İç denetimin mevcut sorunlar karşısında muhtemel geleceği konusunda bir fikir edinmek için bu konuda öncü idare olması beklenen Maliye Bakanlığındaki ve bağlı idaresi Gelir İdaresi Başkanlığı'ndaki iç denetçi sayılarına bakılması yeterlidir.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Maliye Bakanlığı	17	15	14	13	9	8
Gelir İdaresi Başkanlığı	0	0	0	0	0	0

*İlgili kurumların faaliyet raporlarından derlenmiştir.

İç denetimin de içinde bulunduğu Kamu Mali Yönetimi reformunun en büyük destekçisi olmak durumunda olan Maliye Bakanlığının destek olmak bir yana, Gelir İdaresi Başkanlığı'nda iç denetçi ataması yapılmayarak diğer idarelere olumsuz yönde mesaj vermiş ve iç denetim birimlerine bağımsız harcama yetkisi vermemek suretiyle de iç denetim faaliyetlerinin yönetimini zorlaştırmıştır. İç denetim camiası Türkiye'de iç denetimin gelişmemesinde en büyük sorumluluğun Maliye Bakanlığı'na ait olduğunu düşünmektedir. İç denetim sisteminin Türkiye'de kurulması ve geliştirilmesi Maliye Bakanlığının uhdesinde kaldıkça istenilen ölçüde gelişme sağlanması pek mümkün görülmemekle birlikte, zamanla Maliye Bakanlığının olumsuz etkisinin kırılacağı ve olumlu gelişmelerin geç de olsa yaşanacağı beklenmektedir. AB üyesi ülkelerden iç denetim açısından geri kalmış iki ülke olan Portekiz ve Fransa'da son on yılda önemli atılımlar yapılmış, iç denetim sistemi bulunmayan İspanya, Yunanistan ve Lüksemburg da ise bu alanda gerekli çalışmalar başlatılmıştır.¹⁷Kanada, İsveç ve Kore gibi idari yapıları ve kültürleri çok farklı ülkelerde iç denetim giderek daha güçlü hale gelmiştir.¹⁸ Türkiye'nin de orta veya uzun vadede bu küresel trendin de bir parçası olması kaçınılmazdır.

17 Bu konuda AB Komisyonunun şu yayınına bakılabilir: "Compendium of the public internal control systems in the EU Member States 2012" s.14

18 İsveç örneği için Management Control In Modern Government Administration: Some Comparative Practices. OECD. 1996 S. 35. Kore Sayıştay örneği için Eylül 2011'de yapılan ASOSAI konferansında yapılan sunuma bakılabilir: <http://jointconference.sayistay.gov.tr/6/Korea-cp.pdf>. Kanada örneği için Kanada Sayıştayının raporuna (http://www.oag-bvg.gc.ca/internet/English/parl_oag_201106_03_e_35371.html) veya Kanada Hazinesi tarafından düzenlenen değerlendirme raporuna bakılabilir: <http://www.tbssct.gc.ca/report/orp/2012/fyepia-eqpvi/fyepia-eqpvitb-eng.asp>. (Tüm belgelere 11.07.2012 tarihinde erişim sağlanmıştır)